

УДК: 636.7.09:616.288-071.085

ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ОТИТІВ ЗМІШАНОЇ ЕТІОЛОГІЇ У СОБАК

Холодний В.В.¹, аспірант, kholodnyy777@gmail.com
Харківська зооветеринарна академія, м.Харків

Анотація. Вивчали етіологічну роль різних мікроорганізмів при запаленні зовнішнього вуха у собак. Встановлена змішана етіологія отитів. Проведене порівняння різних методів лікування отитів які викликаються патогенними дерматофітами. Встановлено, що найбільш ефективною є вакциноterapia.

Ключові слова: отити у собак, вакциноterapia, діагностика, лікування отитів.

Актуальність проблеми. Запалення зовнішнього вуха у собак – дуже поширена патологія, яка зустрічається у 20% хворих тварин які потрапляють до клінік ветеринарної медицини.

Етіологічні агенти, які викликають цю хворобу дуже різноманітні, це: кліщі, гриби та бактерії. Досить часто первинною причиною цього захворювання буває алергія на будь які речовини. Грибкові або бактерійні агенти можуть ускладнювати алергію або бути первопричиною хвороби. Як правило запалення зовнішнього вуха мають змішану етіологію, тобто їх викликають різні збудники одночасно. В залежності від того, яка етіологія отиту необхідно проводити відповідне лікування. В доступній літературі відсутні конкретні дані щодо змішаної етіології отитів і методів лікування дерматофітозних захворювань зовнішнього вуха.

Метою досліджень було вивчення етіології запалення зовнішнього вуха у собак, визначення чутливості збудників до різних лікувальних засобів та порівняльне вивчення різних методів лікування отитів дерматофітозної етіології.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом дослідження були собаки хворі на запалення зовнішнього вуха що поступали до приватних клінік ветеринарної медицини м. Харкова, а також патологічний матеріал від хворих тварин який потрапляв для дослідження в науково-дослідну лабораторію кафедри епізоотології та ветеринарного менеджменту ХДЗВА.

Всього було досліджено 304 проби матеріалу від хворих собак. Патологічний матеріал відбирали шляхом зішкрібів або мазків гною при гнійних запаленнях вух, шкуринок та шерстинок, з уражених ділянок шкіри зовнішнього вуха.

Зшкріби досліджували під мікроскопом на наявність кліщів, з мазків готували препарати для бактеріоскопічних досліджень (мазки фіксували та фарбували синькою Льюфлера за Грамом). Гнійний матеріал висівали на живильні середовища: МПА, сольовий агар, кров'яний агар. Шкуринки та шерстинки висівали на декстрозний агар Сабуро. Висіви аналізували, виділяли чисті культури збудників, визначали їх видову належність та чутливість до антибіотиків або фунгіцидних препаратів. В залежності від виду збудника та його чутливості до антибіотиків або протигрибкових препаратів проводили відповідне лікування тварин.

Для визначення ефективності різних методів лікування хворих на дерматофікозні захворювання шкіри зовнішнього вуха собак були проаналізовані результати лікування 136 хворих собак з лабораторно встановленим діагнозом на дерматофітозний отит.

Вивчали ефективність лікування хворих трьома протигрибковими засобами: клотримазоловою мазью, яку використовували два рази на день, антибіотиком гризеофульвіном в дозі 25 мг/кг 2 рази на день, протигрибковою вакциною „Полівак ТМ” для собак, яку вводили 4-х разово з 10-14 денним інтервалом.

Ефективність лікування визначали за станом шкіри в уражених місцях та за результатами контрольних культуральних досліджень.

При зникненні клінічних ознак та при негативних результатах культурального дослідження лікування вважали ефективним.

Результати дослідження. Проведений аналіз результатів лабораторних досліджень показав, що найбільш поширеним збудником запалення зовнішнього вуха у собак є дріжджі подібний грибок з роду *M. pachydermatis* (54 %). Гриби роду *Candidasp.* зустрічається рідше (7 %). Бактеріальні отити причиною яких є стафілококи (*St.intermedius*) склали 44 %

---

¹ Науковий керівник – Головка В.О., професор, академік НААН України

випадків. *Proteus* spp. виділяли тільки у 5 % випадків. *Pseudomonas aeruginosa* спостерігалась у 8 % випадків. При визначенні чутливості дріжджіподібних грибів до лікарських засобів було виявлено, що *M. pachydermatis* найбільш чутлива до нізоралу та клотримазолу, але лікування звичайно тривале (3-4 тижні при дворазовій щоденній обробці шкіри вух). Гриби з роду *Candida* spp. найбільш чутливі до нізоралу та ністатину. Бактеріальні збудники (*St. intermedius*, *Proteus* spp.) найбільш чутливі до офлоксацину (70 % виділених стафілококів та 65% протей). Щодо *Pseudomonas aeruginosa*, то збудник був чутливий тільки до офлоксацину і тільки у 15 % випадків. Досить часто (у 40 % випадків) при запаленнях вух у собак знаходили два або більше мікроорганізмів. Частіше це були *M. pachydermatis* та *St. intermedius*.

Ефективність лікування собак, хворих на дерматофітозні захворювання вух вивчали на 136 тваринах. У цих тварин з поверхні шкіри зовнішнього вуха були виділені дерматофітозні гриби з роду *M. gypseum*. Звичайно цей грибок був присутній не тільки у вухах собак, а також на інших ділянках тіла у собак.

Результати аналізу ефективності лікування тварин наведені у таблиці. Як видно з таблиці найбільш ефективним методом виявилась вакцинотерапія, яка дає найвищий відсоток видужування - 90%. Вакцина є нешкідливим препаратом, який практично не має побічної дії, має дуже зручну схему лікування.

Таблиця

Ефективність лікування хворих на дерматофітозні тити собак

Назва препарату	Кількість хворих собак.	Кількість собак що одужали	Ефективність лікування, %.	Середній термін одужання (тижнів).
Клотримазолова мазь	50	18	60	6,3
Гризеофульвін	26	23	88	8,3
Вакцина „Поливак ТМ”	80	72	90	6,5
Разом	136	111	83	7,0

Щодо 10 відсотків тварин, які не видужали після лікування вакциною, то вірогідно це тварини з імунодефіцитом. Вони не здатні адекватно відповідати на стимуляцію імунної системи антигенами протигрибкової вакцини. Ці тварини потребують додаткових досліджень.

Щодо антибіотика гризеофульвіна, який показав також високу активність лікування (88%), то він має багато недоліків. Препарат має певну токсичну дію на організм, тому практично у 30% тварин яких лікують гризеофульвіном спостерігаються: зниження апетиту, блювота, пригнічення. У деяких тварин це призводить до необхідності відміни препарату. Вживають препарат орально з олією під час їжі, два рази на день, що не дуже зручно господарям тварин, які дають препарат хворим. Вагітним тваринам використовувати препарат неможна, так як він має тератогенну дію. Термін лікування тривалий (8,3 тижня).

Найменш ефективною з'явилась клотримазолова мазь (60% видужування). Недоліки цього методу в тому, що при наявності багатьох уражень на шкірі хворих тварин обробляти два рази на день дуже незручно, крім того ураження на шкірі можна не помітити, або хвороба перебігає у прихованій формі і збудник залишається на шкірі тварини.

Щодо тривалості лікування, то усі три методи мають приблизно однаковий термін лікування 6,3-8,3 тижнів. При використанні клотримазолової мазі або гризеофульвіну необхідно використовувати препарати ще два тижні після зникнення клінічних ознак. Тобто термін лікування ще збільшується (8,3 та 10,3).

Висновки

1. Найбільш поширеним збудником запалення зовнішнього вуха у собак є дріжджіподібний грибок з роду *M. pachydermatis* (54 %).
2. Серед бактеріальних збудників частіше виявлявся *St. intermedius* (44 %).
3. У 40 % випадків при запаленнях вух у собак знаходили два або більше мікроорганізмів. Частіше це були *M. pachydermatis* та *St. intermedius*.
4. Найбільш ефективним методом лікування запалень вух дерматофітозної етіології виявились вакцинотерапія, яка давала найвищий відсоток видужування – 90 %.

Література

1. Каламкарян А.А. Хроническая стафилококковая инфекция кожи / А.А. Каламкарян, А.В. Бухарович. - К.: Здоровье, 1996. – 66 с.

2. Ермаков А.М. Опыт применения иммуноактивных препаратов НВЦИ при лечении и профилактике инфекционных болезней у собак. В книге: Препараты центра Игнатова (теория, опыт применения) тезисы научно-практической конференции. Ларнако(Кипр). 1997, С. 51-53.
3. Поляков И.Д. Особенности формирования иммунитета у собак и кошек после вакцинации против дерматомикозов / И.Д. Поляков // Материалы 8 международного конгресса по проблемам ветеринарной медицины мелких домашних животных. - М., 2000. - С. 223-225 .
4. Ljiljana Pinter, Zeljka Jurak, Milena Ukalovic. Epidemiological and clinical features of dermatophytoses in dogs and cats in Croatia between 1990 and 1998. VETERINARSKI ARHIV 69 (5), 261-270, 1999.
5. Bond R. Pathogenesis of Malassezia dermatitis.// Veterinary Dermatology. –2000.-№11(Suppl.1).-P.5 –6.

ДИАГНОСТИКА И ЛЕЧЕНИЕ ОТИТА СМЕШАННОЙ ЭТИОЛОГИИ У СОБАК

Холодный В.В. - аспирант

Головко В.А., профессор, академик НААН Украины, kholodnyy777@gmail.com

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г.Харьков

Аннотация. Изучали этиологическую роль разных микроорганизмов при воспалении наружного уха у собак. Установлена смешанная этиология отитов. Проведено сравнение разных методов лечения отитов, которые вызваны патогенными дерматофитами. Установлено, что наиболее эффективной является вакцинотерапия.

Ключевые слова: отиты у собак, вакцинотерапия, диагностика, лечение отитов.

DIAGNOSTIC AND THERAPIAE MIXED ETIOLOGY OTITIS EXTERNA OF DOGS

Kholodnyy V.V, graduate student

kholodnyy777@gmail.com

Golovko V.O, Professor, Academician of NAASU

Kharkiv State Zooveterinary Academy, Kharkiv

Summary. An ear infection, or otitis, is an inflammation of the outer, middle, or inner ear canal. Most frequently, a dog will develop otitis in the outer ear that may worsen and spread into the middle ear. Once in the middle ear canal, the inflammation can move into the inner ear or, in cases in which the otitis has originated in the middle ear, the infection can instead progress outward to the external ear.

Otitis can be caused by a tremendous array of factors, including fleas, excess liquid in the ear from swimming, autoimmune diseases, skin parasites, and excess wax production. Generally, dogs that develop ear infections have reddened ears that are painful to the touch and ooze a foul-smelling liquid. A punctured eardrum is not an uncommon result of a middle ear infection, and the more severe cases of otitis can lead to partial deafness, lack of balance, nausea and vomiting, and problems with the nerves of the eye.

Etiologic role of different microorganisms in canis otitis externa was studied. Mixed etiology otitis externa was defined. For diagnostic were used feces bacteriological and cytological method. The analysis of the results of laboratory studies showed that the most common cause of inflammation of the external ear in dogs is similar to the yeast fungus of the genus *m. pachydermatis* (54%). To determine the effectiveness of various methods of treatment of patients with dermatofiticozni diseases of the skin of the outer ear dogs were analyzed the results of treatment of 136 patients with laboratory-diagnosed dermatofiticoznej otitis. Comparative estimation of efficiency different methods of therapiae dermatofitic otitis externa was studied. Studied the effectiveness of treatment of patients three fungicide: klotrimazolovoju ointment which used twice a day, the antibiotic grizeofulvinom at a dose of 25 mg/kg 2 times a day, antifungal vaccine "Polivak TM" for dogs that injected 4th multiply with 10-14 days interval. It is set that vaccinotherapy was more effecty.

Key words: otitis externa of dogs, vaccinotherapy, diagnostic, therapiae otitis externa.